

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-12-13

Diarienummer N166-1201/21

Handläggare

Anette Hall, Karita Saapunki Björk, Kenneth Johansson,
Annika Strandberg, Alex Hirschi

Telefon: 031-365 00 00

E-post: anette.hall@socialhisingen.goteborg.se

kenneth.johansson@socialhisingen.goteborg.se

Svar på remiss angående Handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen (SLK dnr 1668/20)

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Hisingen tillstyrker betänkandet om Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen 2022–2025 och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
2. Socialnämnd Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige gav i budget 2021 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen i Göteborg. Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-27 § 820 att remittera förslag till handlingsplan till ett antal nämnder och styrelser samt externa aktörer. Stadsledningskontoret redovisar i föreliggande ärende ett reviderat förslag till handlingsplan. Revideringen utgår från inkomna remissvar.

Kommunstyrelsen beslutade 2022-05-04 § 398 att återremittera ärendet till stadsledningskontoret i enlighet med yrkande från D, L, M, C och särskilt yttrande från KD. Stadsledningskontoret har haft dialoger med berörda förvaltningar och genomfört revideringar av handlingsplanen. Ett nytt fokusområde har lagts till med insatser som fokuserar på tidiga och förebyggande insatser och ett fokusområde har kompletterats med ytterligare insatser vid förskolor och skolor. Med de revideringar som har gjorts bedömer stadsledningskontoret att beslutspunkterna i återremissyrkandet har omhändertagits.

Stadsledningskontoret har beaktat och värderat synpunkterna från remissinstanserna som består av nämnder, styrelser och externa intressenter. Samtliga nämnder och styrelser har tillstyrkt förslaget på handlingsplan. De synpunkter som inkommit berör framför allt att insatserna är otydliga gällande syfte, innehåll och ansvar.

Stadsledningskontorets bedömning är att det nya förslaget omhändertar flertalet av de synpunkter som inkommit i remissvaren. Handlingsplanen har ett tydligare fokus på indikerade insatser riktade till målgruppen. Samtliga insatser har förtydligats gällande

syfte, innehåll och ansvar. Vikten av samordning och samverkan har förstärkts i några av insatserna.

Stadsledningskontoret bedömer att det reviderade förslaget på handlingsplan, tillsammans med andra styrande dokument inom det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande området, kommer att bidra till att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen i Göteborg.

Socialförvaltningen Hisingen gör bedömningen att den reviderade handlingsplanens insatser nu är mer proaktiva och på ett bättre sätt bidrar till ett samordnat arbete med helhetsperspektiv för att stoppa gängkriminalitet och nyrekrytering till kriminella nätverk. Handlingsplanens insatser bedöms bidra till ett kunskapsbaserat arbete som vilar på en välgrundad kompetens. Handlingsplanen bedöms också bidra till ett ökat fokus på målgruppen gängkriminella och de som riskerar att rekryteras till kriminalitet. Utmaningen består mer i att följa upp om handlingsplanen har gett önskad effekt och att ta fram indikatorer som speglar förändringen. Dock finns det en osäkerhet utifrån den ekonomiska dimensionen och om uppkomna kostnader ryms inom den ekonomiska ramen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Bedömningen är att denna offensiva satsning kommer att bli kostsam på både kort och medellång sikt. Men att det på lång sikt och utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv kommer att vara lönsamt då gängproblematiken idag kostar stora summor för samhället. ”Det kommer att ta minst ett decennium innan den höga våldsnivån minskar. Kärnan för att förstå utvecklingen är att våldskapitalet är så pass viktigt för de här nätverken”, säger docent Manne Gerell vid Malmös universitet. Därför finns det all anledning att tro att detta kommer att bli ett långsiktigt och kostsamt arbete.

Det statsbidrag som är beslutades av riksdagen i samband med budgeten 2021 i syfte att minska och motverka segregation. Syftet med statsbidraget är att minska risken för barn och unga att dras in i eller på andra sätt drabbas av kriminalitet. Medlen går idag till insatser som kompletterar, utvecklar och förstärker verksamhet som kommunerna redan bedriver inom ramen för det brottsförebyggande arbetet, samt insatser för att öka tillgängligheten i socialtjänstens verksamheter gentemot barn och unga. Det finns en osäkerhet utifrån den ekonomiska dimensionen och om uppkomna kostnader inryms i den ekonomiska ramen.

Stadsledningskontorets bedömning är att satsningen kan innebära en ökad kostnad för staden initialt, men att den på längre sikt kommer att vara lönsam ur ett ekonomiskt perspektiv, både för samhället och individen. Handlingsplanens indikerade sociala insatser riktade till individer är kostsamma och kostnaderna kan falla olika ut mellan stadsområdena. Det kan vara en utmaning att prioritera mellan olika målgrupper och behov samtidigt som lagstiftning och andra styrande dokument som reglerar socialtjänstens ansvar ska beaktas. Samtidigt pågår flera av insatserna redan idag inom befintlig resursram. En utökning och utveckling kan påverka kostnaderna på kort och medellång sikt, vilket även lyfts i flera remissvar. För att möjliggöra för medarbetare att arbeta enligt handlingsplanen lyfter remissinstanserna behovet av resursförstärkning. Hög kvalitet inom stadens verksamheter bygger till stor del på goda förutsättningar för medarbetare och chefer att utveckla verksamheten och att rätt kompetens finns att tillgå.

Högre ambitioner och ökad bemanning enligt förslaget till handlingsplan kan påverka en redan ansträngd rekryteringssituation inom de berörda nämndernas grunduppdrag.

Berörda nämnder och styrelser behöver göra bedömningar av hur de kan finansiera och prioritera utpekade uppdrag. I de fall finansiering helt eller delvis inte ryms inom nämndernas ramar eller kan lösas genom omprioritering får finansiering beredas i stadens ordinarie budgetprocess och prioriteras i förhållande till övriga behov.

Socialförvaltningen Hisingens samlade bedömningen är dock att en förväntad ökning på stadens driftskostnader, investeringar och personella resurser är att räkna med men att på lång sikt kommer satsningen att vara lönsam både ur ett samhälleligt och rent ekonomiskt perspektiv.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Sedan flera år pågår det ett gediget arbete med att kraftsamla för att minska skillnader i livsvillkor i staden. Regeringsreformen slår fast att det allmänna ska trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet för goda förutsättningar för hälsa. Det allmänna ska också verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och för att barns rätt tas till vara.

Om planens mål nås kommer den sociala situationen att påverkas på ett positivt sätt och utifrån många aspekter. Ett utsatt eller särskilt utsatt område har en stor problematik med social utsatthet och där livsvillkoren är sämre än för den genomsnittliga medborgaren i Göteborg. Den sociala utsattheten i dessa områden är också en orsak och grogrund till att färre ungdomar går ut grundskolan med godkända betyg vilket ökar risken att hamna i kriminalitet och i en gängmiljö där våld och narkotika är vardagsmat. Om planens mål nås kommer en ökad trygghet och en minskad brottslighet att skapas, vilket är viktigt för välbefinnandet hos invånare i de utsatta områdena.

Ökad trygghet och minskad brottslighet skulle troligtvis också ge positiva effekter på invånarnas hälsa, tillit och förtroende för politiker samt myndigheter. Särskilt då i frågan om desinformationskampanjen och att korrekt information levereras från socialförvaltningarna vad beträffar tilliten. Snart kommer det även en lag som reglerar kommuners ansvar att arbeta med brottsförebyggande arbete. Denna lag och denna plan bedöms därför ge positiva effekter utifrån en bedömning ur social dimension. Det ligger också i linje med barnkonventionens intentioner och därmed med barnrättsperspektivet. Förvaltningen tänker då närmast på de insatser som kommer att riktas mot förskola och grundskola men också mot trygghetsskapande och brottsförebyggande insatser.

Bedömningen görs slutligen att nämnda perspektiv omhändertas i planen och ökar möjligheterna att skapa en god start i livet och goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 17 januari 2023.

Bilagor

1. Nämnds-/styrelseremiss Kommunstyrelsen ska ta fram en långsiktig strategi för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen i Göteborg
2. Remittering av Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utveckling av parallella samhällen i Göteborg - Tjänsteutlåtande
3. Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen 2022–2025

Ärendet

Remissen avser nedanstående insatser i handlingsplanen:

- *Fokusområde 1 Tidiga och förebyggande insatser*
Ett nytt fokusområde har lagts till med insatser som fokuserar på tidiga och förebyggande insatser och ett fokusområde har kompletterats med ytterligare insatser vid förskolor och skolor
- *Insats 2:3*
Inrätta fyra sociala Förskoleteam, ett i varje utbildningsområde.
Varje team ska innehålla kompetens om barn där det finns oro för en utveckling av normbrytande beteende och det stöd som deras föräldrar kan behöva. Målet är att fler barn klarar de pedagogiska målen och en ökad hälsa bland förskolebarn
- *Insats 2:4*
Öka socialförvaltningarnas kontinuerliga närvaro och arbete vid skolor med särskilda behov för att på plats arbeta med de som riskerar att rekryteras till kriminalitet eller redan är gängkriminella.

Vidare ska nämnden göra en ekonomisk bedömning med särskilt fokus på finansiering och möjligheter till bemanning.

Bedömningen bör även innehålla ett barnrättsperspektiv

Remissvaret ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 31 januari 2023.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige gav i budget 2021 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen i Göteborg. Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-27 § 820 att remittera förslag till handlingsplan till ett antal nämnder och styrelser samt externa aktörer. Stadsledningskontoret redovisar i föreliggande ärende ett reviderat förslag till handlingsplan. Revideringen utgår från inkomna remissvar.

Kommunstyrelsen beslutade 2022-05-04 § 398 att återremittera ärendet till stadsledningskontoret i enlighet med yrkande från D, L, M, C och särskilt yttrande från KD. Stadsledningskontoret har haft dialoger med berörda förvaltningar och genomfört revideringar av handlingsplanen. Ett nytt fokusområde har lagts till med insatser som fokuserar på tidiga och förebyggande insatser och ett fokusområde har kompletterats med ytterligare insatser vid förskolor och skolor. Med de revideringar som har gjorts bedömer stadsledningskontoret att beslutspunkterna i återremissyrkandet har omhändertagits.

Stadsledningskontoret har beaktat och värderat synpunkterna från remissinstanserna som består av nämnder, styrelser och externa intressenter. Samtliga nämnder och styrelser har tillstyrkt förslaget på handlingsplan. De synpunkter som inkommit berör framför allt att insatserna är otydliga gällande syfte, innehåll och ansvar.

Stadsledningskontorets bedömning är att det nya förslaget omhändertar flertalet av de synpunkter som inkommit i remissvaren. Handlingsplanen har ett tydligare fokus på indikerade insatser riktade till målgruppen. Samtliga insatser har förtydligats gällande

syfte, innehåll och ansvar. Vikten av samordning och samverkan har förstärkts i några av insatserna.

Stadsledningskontoret bedömer att det reviderade förslaget på handlingsplan, tillsammans med andra styrande dokument inom det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande området, kommer att bidra till att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen i Göteborg.

Remissen avser hur berörda parter ser på de förutsättningar som handlingsplanen adresserar och om de bedöms bidra till att nämnden och styrelser kan stärka det egna arbetet. Vidare ska remissinstanserna ta ställning till insatsernas genomförbarhet och relevans utifrån hur staden gemensamt kan stärka arbetet för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utveckling av parallella samhällen. För de nämnder som utpekats ett ansvar i handlingsplanen behöver även remissvaret omfatta vilka förutsättningar nämnden har för att hantera det. Om någon nämnd eller styrelse förfogar över ytterligare relevanta ansvarsområden för att bidra till arbetet bör det framgå av remissvaret.

Handlingsplanen

Handlingsplanens syfte är att skapa förutsättningar för nämnder och styrelser att genomföra och utveckla insatser som krävs för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen i Göteborg. Handlingsplanen gäller för perioden 2022–2025. Bakgrunden är att staden ska arbeta med långsiktiga och uthålliga insatser mot gängkriminalitet vilket framgår av Kommunfullmäktiges budget 2021.

Handlingsplanen har kopplingar till andra styrande dokument så som Göteborgs stads program för en jämlik stad och trygghetsskapande och brottsförebyggande program. Det finns också kopplingar till Göteborgs Stads plan för en jämlik stad, för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, mot våldsbejakande extremism och barnrättsplan.

Vidare tar även handlingsplanen stöd av dokument som Regeringens 34-punktsprogram, lägesbilder av utveckling i utsatta områden, EU:s strategi för bekämpning av organiserad brottslighet, risk och skyddsfaktorer för normbrytande beteende bland unga och BRÅ:s forskningslitteratur kring organiserad brottslighet och gängkriminalitet.

Handlingsplanen syftar till att nå målet att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utveckling av parallella samhällen på lång sikt. På kortar sikt fram till 2025 är målet att minska densamma. Handlingsplanen fokuserar på riktade och behandlande åtgärder, samt framhåller insatser som kommunen har rådighet över och som i vissa fall redan pågår. Syftet med handlingsplanen är att förstärka, utöka och utveckla dessa insatser samt initiera nya åtgärder.

Uppföljning av handlingsplanen

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ansvara för en samlad uppföljning av handlingsplanen samt handlingsplanen för att inga områden ska vara utsatta 2025. Uppföljning ska göras en gång per år och rapporteras till kommunfullmäktige.

Handlingsplanens fyra fokusområden

Mot bakgrund av forskning utgår handlingsplanen från tre fokusområden med tillhörande insatser som tillsammans visar vad stadens nämnder och styrelser ska rikta in sig mot för att stoppa gängkriminalitet, nyrekrytering och utveckling av parallella samhällen.

- Tidiga förebyggande insatser

- Insatser riktade till målgruppen som är gängkriminell eller riskerar att rekryteras till kriminalitet
- Ett samordnat arbete med helhetsperspektiv för att stoppa gängkriminalitet och nyrekrytering till kriminella nätverk.

Ett kunskapsbaserat arbete och välgrundad kompetens

Förvaltningens bedömning

Socialförvaltningen Hisingen gör bedömningen att handlingsplanens insatser i stort bidrar till ett samordnat arbete med helhetsperspektiv för att stoppa gängkriminalitet och nyrekrytering till kriminella nätverk. Tonvikten i den tidigare versionen av handlingsplanen var på reaktiva insatser, alltså när någon befinner sig i riskzon att rekryteras eller har rekryterats. Den reviderade handlingsplanens insatser bedöms vara av mer proaktiv karaktär och på detta vis bättre bidra till ett tidigt kunskapsbaserat arbete som vilar på en välgrundad kompetens. Handlingsplanen bedöms också bidra till ett ökat fokus på målgruppen gängkriminella och de som riskerar att rekryteras till kriminalitet. Utmaningen består mer i att följa upp om handlingsplanen har gett önskad effekt och att ta fram indikatorer som speglar förändringen. Dock finns det en osäkerhet utifrån den ekonomiska dimensionen och om uppkomna kostnader ryms inom den ekonomiska ramen. En annan utmaning är kompetensförsörjningen dvs att få medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet att utföra det arbete som ska till. Det är redan idag svårt att rekrytera socionomer till socialsekreterartjänster och resurstjänster som familjebehandling och ungdomsbehandling.

Förvaltningen har själv tagit fram en handlingsplan som innehåller 28 punkter varav några återspeglas i handlingsplanen för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utveckla parallella samhällen, 2022–2025.

Christina Alvelin

Alex Hirschi

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef